

DÜŞKÜNLER

ANTONIN
VARENNE

Düşkünler

DÜŞKÜNLER

Orijinal adı: Fakirs

© Éditions Viviane Hamy, 2009

Yazan: Antonin Varenne

Fransızca aslından çeviren: Işıl Türkşen

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

1. baskı / Eylül 2012 / ISBN 978-605-09-0996-8

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Yavuz Korkut

Baskı: Görsel Dizayn Ofset Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.

Atatürk Bulvarı Deposite Alışveriş Merkezi A5 Blok

4. Kat No: 405 İkitelli OSB - Başakşehir / İSTANBUL

Tel: (212) 671 91 00

Sertifika no: 16269

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Düşkünler

Antonin Varenne

Çeviren: Işıl Türkşen

Lambert tırnaklarını kemiriyordu.

Üç polis gündüz ile gece arasında, zamansız-mekânsız, bulanık bir loş ışıktaydı oturuyordu. Küçük odayı keskin bir tütün ve alkol kokusu sarmıştı. Ekran başında toplanmış, arka arkaya sigaralarını tüttürerek, sabahın ilerlemiş saatlerine rağmen hâlâ uyuklu, yorgun seslerle konuşuyorlardı. Karakolda sigara yasağını kimsenin umursadığı yoktu.

“Ne halt ediyor?”

“Soyunuyor.”

“Hepsi bu mu? Nereden çıktı bu zimbırtı?”

“Guérin’in dosyası. Lambert’den hediye.” Berlion ağzındaki sigarayı dişlerinin arasında ezerek, odanın arka tarafındaki Lambert’e seslendi: “Hey Lambert, sen seyretmiyor musun?”

Lambert kapıya bir göz attı. Berlion sigarasını azıdişlerinin arasına geçirerek “Merak etme, Guérin gelmedi daha!” dedi.

Kahkahayı bastılar.

“Bak, bak!”

Üç polis, etrafa sigara dumanları saçarak ekrana yapıştı.

“Lanet olsun! Herif arabaların arasında koşuyor.”

“Burası neresi?”

“Porte-Maillot köprüsünün altı. Güvenlik kamerasından alınmış görüntüler.”

“Ya! Adam kameraya bakıyor sanki! Poz mu veriyor?”

“Saçmalama, orada kamera olduğunun farkında bile değil.”

“Herif eşek gibi tepiniyor!”

“Heyecan yapma Roman.”

Roman, Savane’ı dirseğiyle dürterek “Siktir git” dedi.

Lambert çıkacak patirtinin boyutunu hesaplamaya çalışıyor-

du; gerçi hesaplanacak fazla bir şey yoktu, denklem çok basitti: Guérin şu an içeri girse, onu mahvederdi, o kadar. Kendi kendine sinirleniyordu, nereden çıkarmıştı bunu...

“Eyyvah eyyvah! Peugeot neredeyse çarpacaktı.”

“Herif öbürüne doğru koşmaya başladı.”

“En az on araba birbirine girdi.”

“Kaçık herif dörtlüye koşuyor...”

Siyah beyaz ekranda cıvılcıplak genç bir adam kollarını havaya kaldırmış, yolun ortasında zikzaklar çizerek koşuyordu. Arabalar, motosikletler yolun ortasındaki adama çarpmamaya çalışarak aniden yön değiştiriyor, bazıları bariyerlere bindiriyordu. Adam, her yeri meydanda, yüzünde bir peygamber gülümsemesiyle önlerine fırlıyor, ekrandan duyulamayan çığlıklar atarak çıplak bedenini bu metal iskeletlere sunuyordu. Ekranın alt köşesinde tarih ve saat yazıyordu: 9.37. Dakikaların yanındaki saniyeler yavaşça akıyordu; adamın bacak hareketlerinden çok daha yavaşça. Zayıf ve beyaz tenli adam petrol denizinin üzerinde cırpınan zavallı bir martıyı andırıyordu. Çarpışmalar, metal levhaların ezilmesi, adamın çığlıkları ve kırılan camlar odanın içine tam bir sessizlik içinde yansıyor.

“Ne diye bağırıyor?”

“Lambert, ne diye bağırıyordu bu herif?”

Lambert karşılık vermedi. Kendini bu üç hayvana beğendirmeye çabası da nereden çıkmıştı?

Şahitlerden birinin dediğine göre “Geliyorum” diyordu koşan adam. O kadar. Lambert’e göre bu yeterliydi. Diğerlerine göreyse hiç de yeterli değildi. Cevap vermedi. Sessizliği karşısında onunla uğraşmaktan vazgeçtiler.

“Nereye gitti? Bir şey görünmüyor!”

“Dur bir saniye! Öbür kameraya geçecek.”

Görüntü açısı değişti. Şimdi genç adamı arkadan görüyorlardı. Araçlar karşısından simsiyah bir sel gibi akarak, kıcı kıllı bu beyaz çakıl taşının çevresinden dönerek geçiyordu.

“İyi, üşümüyor da!”

“Hiç durmadan iki yüz metre koştu, rekor kırmış olmalı!”

Savane, zıt kardeşi Roman’ı dürttü:

“Kronometremiz var, ölçeriz!”

Oda kahkahalarla cınladı. Lambert karşı çıkmak için ağzını açacak gibi olduysa da vazgeçti; bu üçünden korkuyordu.

“Susun be, seyreliyoruz!”

“Berlion film sırasında konuşulmasından hoşlanmaz!”

“Kes ulan.”

Roman, Savane ve Berlion. Cinayet masasında işlerin iyi yapılması, çalışanların geri zekâlı olmasına bir engel teşkil etmezdi. Üçü, bunun kanıtıydı.

Gösterinin sona ereceğini hisseden akbaba içgüdüleri susmalarını sağladı. Kül tablasında unutulmuş sigaraların külleri yerlere düşüyor, videodaki kasedin çıkardığı hışırtıdan başka bir ses duyulmuyordu odada.

Kameranın görüş alanına lüks bir araba girdi ve hızla kamikazenin üzerine ilerledi. Genç adam kollarını iki yana açıp göğsünü ileri çıkararak, yarışta son atağını yapan bir atlet gibi ileri atıldı. Araba aniden yön değiştirerek adama çarpmaktan kıl payı kurtuldu. Arkasından son süratle bir ağır vasıta geliyordu.

Koşucu, sessiz sedasız eziliverdi kamyonun altında. Çılgın yarıışı sona ermişti. Kamyonun radyatör ızgarasına çarparak parçalanmış kafası, ızgaranın üzerinde kandan bir taç gibi açıldı. Bedeni kamyonun altında kalmıştı. Tekerlekleri kilitlenen römork, fren yapan kamyonun arkasından yana doğru kayıyordu.

Video gıcırdadı, kaset durdu, ekrandaki son görüntüde kamyon şoförünün yüzündeki dehşet vardı. Alt köşedeki dijital saat durmuştu.

Roman, sigarasının filtresini yerde ezdi:

“Öf, iğrenç be...”

“Dedim sana, manyak bir olay.”

Mideleri bulanmış ve hayal kırıklığına uğramış bir halde hâlâ ekrana bakıyorlardı.

Savane, Lambert’in saklandığı karanlık köşeye doğru dönerek “Lambert, ne diyorsun? İntihar mı, yoksa seri katil mi?” diye sordu.

Bir kez daha kahkahalar patladı. Savane, yangını biraz daha körüklemek ister gibi “Lan! Senin patron kamyon şoförünü tutuklar mı dersin?” diye sordu.

Gülmekten neredeyse altlarına işeyeceklerdi. Monitör odasının kapısı açıldı. Lambert ayağa kalktı, kendine çekidüzen vererek yüzünde suçlu bir ifadeyle içeri girene baktı.

Guérin ışığı açtı. Duman içinde oturan üç polis gözlerinden akan yaşları siliyordu. Guérin önce ekrana bir bakış attı, sonra da Lambert’e. Kestane rengi gözlerindeki öfke, yerini aniden bıkkınlığa bıraktı.

Üzerinde hararetle çalıştıkları soruşturma bölünmüşçesine, Berlion ve yandaşlarının yüzlerindeki dalgacı ifade, yerini saldırganlığa bıraktı.

Guérin'in önünden ağır ağır geçerek odadan çıktılar.

En hırçınları olan Savane, dişlerinin arasından "Hey Komiser Colombo" dedi, "pardösün yerlerde sürünüyor."

Koridorda uzaklaşırken ekledi:

"Dikkat et de eteğini köpeğinin bokuna sürme!"

Lambert utançtan kıpkırmızı kesildi, yer yarılıyordu da içine girseydi keşke.

Guérin kasedi videodan çıkarıp cebine koydu ve odadan çıktı.

Lambert hayali fener gibi odanın ortasında dikildi kaldı. Guérin tekrar kapının eşiğinde belirdi.

"Gelmiyor musun? Yapacak işlerimiz var."

Neşeli bir sesle "geliyorum" demek istedi ama sesi çıkmadı. Ayaklarını sürüyerek koridorlarda patronunun ardından yürümeye koyuldu. Aslında kızgın olması gereken silueti inceledi ama Guérin hiç de öfkeli görünmüyordu. Öfkeli olmak bir yana, üzerindeki paltonun sakladığı ebedi bir yorgunluğun ağırlığıyla ezilir gibiydi. Efendi ile köpeği... Savane'nin aksine, aslında Lambert bu durumu aşağılayıcı bulmuyordu, Guérin'e güveniyordu.

Amiri konuyla ilgili tek kelime etmemişti. Oysa Lambert şunu çok iyi biliyordu: Bu kurumda nezaket ve kibarlık gibi özellikler pek iş yapmazdı. Tam tersine, yaşlı bir fahişenin apış arasındaki bitler gibi utanç verici bir şey olan bu özelliklerden derhal kurtulmak gerekirdi. Lambert, on üç yıldır teşkilatta görev yapan kırk iki yaşındaki amirinin bu konuda kendisiyle mücadele edip etmediğini bilmiyordu. İstese, herkese haddini bildirmeyi çok iyi becerebilirdi patronu, oysa onlarla aynı şekilde davranmamayı bir ayrıcalık sayıyordu.

Öğrenci memur Lambert, amirinin onu duyguları için bir şamandıra, bir sığınak olarak kullanıp kullanmadığını merak ederdi bazen. Genelde birkaç biradan sonra belirsiz düşüncelere gömüldüğünde köpeği ile sahibinin görüntüsü tekrar düşerdi aklına. Ne de olsa bu görüntü, ilişkilerini son derece net bir biçimde özetliyordu. Alçakgönüllü insanlar için küçük düşme, kabul etmeye giden ilk adımdı.

Lambert amirinin kendisine öğretmeye çalıştığı özsaygı üzerine düşünerek bürolarının kapısını itti.

Guérin sandalyesine oturur oturmaz, sessizce dosyayı incelemeye koyuldu. Üzerinden dökülen, rengi atmış eski yağmurluğunun etekleri yerleri süpürüyordu.

Adamın adı neydi? Lambert bir türlü hatırlayamıyordu. Uzun, zor bir isimdi. Akılda kalması imkânsızdı.

“Lambert’ciğim, sen ne diyorsun bu işe? Ben de senin gibi düşünüyorum, yaygın ve klasik bir intihar yöntemi değil bu.” Guérin kendi kendine gülümsedi. “Kameraya yaptığı işaretleri sen de fark ettin mi?”

Büroda çıt çıkmıyordu. Guérin güven verici bakışlarını yardımcısına dikerek bir cevap, bir onay bekledi. Lambert burnunu karıştırıp çıkardıklarına hayretle baktıktan sonra, parmağındaki sümüğü sandalyesinin altına yapıştırdı.

“Lambert?”

İriyarı sarışın adam sıçradı. Ellerini masanın altına gizleyerek “Efendim amirim?” diye sordu.

“Git ikimize de kahve getir lütfen...”

Lambert kimseyle karşılaşmamayı umarak koridora çıktı. Yürürken, Quai des Orfèvres’de kimsenin birbirine ilk adıyla hitap etmediğini düşünüyordu. Herkes “Roman gene boşanmış”, “Salak Savane’in kabahati”, “Guérin tam bir kaçık” vs diyordu. Hiçbir zaman ilk isimler kullanılmazdı. Lambert’e göre, soyadıyla hitap etmek insanların birbirine yakınlaşmasını engelliyordu.

Guérin yardımcısının ayak seslerinin koridorda sürünerek uzaklaşmasını dinledi, bakışları uzaklara daldı. Tembel tembel sürünen bu eski tenis ayakkabılarının çıkardığı ses her seferinde tatil anılarını canlandırıyordu. Orta halli maaşına göre lüks sayılan, Fas’taki otel odasını anımsadı. Su tesisatının sürekli sorun çıkardığı bu eski sarayın çalışanları, naneli çay tepsilerini taşıyarak uyurgezer gibi ortalıkta dolanıyorlardı. Bir hafta boyunca otelin terasında oturmuş, parmak ucunu bile değdirmemiş denizi seyredip servis elemanlarının ayak seslerini dinlemişti. Orfèvres koridorlarında Lambert’in ayakkabılarının çıkardığı ses, kumsalı yalayan dalgaların sesi gibiydi. Yardımcısı ile Atlas Okyanusu’nun gelgitleri arasında direkt bir bağlantı vardı. Şu ana kadar kimse de görmediği bir benzerlikti bu. Deniz koridorlarda çekilirken, Lambert’in Fas’taki otel çalışanları gibi, neden ona hâlâ “Amirim” diye hitap ettiğini düşündü. Oysa binlerce defa kendisine Guérin demesini söylemişti.

Aniden, amirler ile tatil arasında yadsınamaz bir bağlantı olduğunu fark etti. Kendi amiri Barnier değil miydi, ona bu tatil önerisini getiren? *Guérin, bir süreliğine Paris’ten ve teşkilattan ayrılın, geri geldiğinizde ortalık sakinleşmiş olur. Anladınız mı beni Guérin, bir süre buradan uzaklaşın.* Demek ki, çalışma ortamında bu “amir” lafının hiç gereği yoktu. Yeniden dosyaya dön-

dü, fakat dünyanın diğer ucundaki bu diyarın görüntüleri ve İslam ile idari izin arasındaki bu sonucu düşünmekten kendini dosyaya veremiyordu.

Lambert elinde iki plastik bardakla içeri girdi. Sütsüz ve şekersiz olanı amirinin masasına, kremalı ve yarım dönüm şeker-kamuşu eklenmişini ise kendi masasına koydu. Sandalyesine oturmadan önce kendinden emin bir tavırla duvardaki takvimden bir yaprak kopardı. Yaprakta kırmızı harf ve rakamlarla 14 Nisan 2008 yazılıydı. Yerine geçti, gözlerini takvimden ayırmadan kahvesini yudumlamaya koyuldu.

İki yıl önce, Fas'tan döndükten sonra Guérin'e bu küçük ofisi göstermişlerdi. İki masa, bir flüoresan, elektrik prizleri ve iki sandalyeden başka bir şeyin olmadığı ofisin, sanki giriş ve çıkış ayrı kapılardan yapılmış gibi iki kapısı vardı. Doğrusu bu ofisten çıkış yoktu. Masalardan birinin arkasındaki beyaz mercandan yapılmış insan yüzü penceresiz duvara dönmüş, huzurla geleceğe bakıyordu. Lambert sanki o günden beri yerinden kıpırdamamıştı; gelecek, gelişini ertelemiş gibiydi, bir türlü gelmek bilmiyordu.

Büro, binanın en sonunda, Île de la Cité'nin batı ucundaydı. Buraya ulaşmak için ya binanın yarısını boydan boya kat etmek ya da yan girişi kullanarak eski servis merdiveninden çıkmak gerekiyordu. Anahtarları ona Barnier vermişti; verirken de binayı baştanbaşa yürümesinin gereksiz olduğunu, servis merdivenini kullanmasının daha yerinde olacağını belirtmeyi ihmal etmemişti.

Yeni yardımcınız, demişti Barnier. Yeni büronuz. Yeni işiniz. İntihar masasındasınız Guérin. İntiharlar sizden sorulacak artık.

Diğer kapı daha geniş bir odaya, Paris intihar kayıtları arşivine açılıyordu. Arşiv odasının bir kısmı polis teşkilatlarındaki intihar olaylarının dosyalarına ayrılmıştı. Bütün bu sayısız eski ve tozlu dosyanın bekçiliğini yapmak üzere Lambert ile kendisinin seçilmiş olması, Guérin'in henüz anlayamadığı bir işaretti. Bunu zamanla kavrayacaktı, sabırlıydı.

Arşivler eskisi gibi kullanılmıyordu, kimsenin buraya geldiği yoktu. Tüm veriler artık bilgisayarlarda depolanıyor, kâğıtlar nadiren gelen sigorta şirketi yetkililerine verilmek üzere biriktirilirdi. Hemen hemen her ay bunların çöpe atılması konusu gündeme gelirdi. Guérin'den ve arada sırada sosyoloji öğrencilerinden başka bu arşivlere bakan yoktu. Öğrenciler arşivin hayatta kalmasını sağlıyorlardı: Üniversite burayı bir tür araştırma bölümü olarak kullanıyordu ve arşivlerin yok edilmesi bir skanda-

la yol açabilirdi. Bu odadaki en eski dosyalar intiharın altın çağını yaşadığı dönem olan endüstri devrimine kadar uzanıyordu. Guérin aradan geçen iki yılda, zihninde dalgaların melodisiyle, gönüllü ölüm konusunda uzmanlaşmıştı. Her hafta on kadar olay, arşiv odasında geçirilen yüzlerce saat: Guérin, Paris intiharlarının canlı ansiklopedisi olmuştu. Yöntemler, sosyal konumlar, mevsimler, medeni durumlar, saat çizelgeleri, değişimler, kanuni uygulamalar, kültürün, yaşın ve mahallelerin etkisi... Tozlanmış dosyaları karıştırarak geçirdiği bir haftanın sonunda, bu lanet yere geliş sebebini bile unutmuştu.

İntihar masası, adliyenin çıkmaz sokağıydı, hiçbir polis bu bölüme atanmak istemezdi. Doğası gereği, diğerlerinden uzakta, yalnız bir bölümdü. İntihar olasılığı içeren her olay için bir rapor hazırlanırdı. Bu rapora göre olayın intihar olup olmadığı belirlenir, eğer şüphe içeren unsurlar varsa –ki genellikle olayın intihar olup olmadığını anlamak pek zor bir iş değildi– soruşturma açılırdı. Soruşturma açıldığı takdirde dosya Guérin’den çıkarak, Berliyon ve Savane gibilerinin sorumluluğuna geçerdi. İntihar şubesine üst makamların yaptığı atamaların iptal edilebilmesi için, daha da yetkili üst makamların kararı gerekirdi ki, bu makamların gerçekte var olup olmadığı bile meçhuldü. İntihar masasından çıkış, ya zamanı gelen normal emeklilikle ya istifayla ya ağır depresyon sonucu zorunlu emeklilikle bakımevine yatırılarak –ki bu diğer birimlere oranla son derece sık görülen bir durumdu– ya da beylik tabancayı ağzına sıkıp hayatını sonlandırarak mümkündü. Bu seçeneklerden her biri değişken tercih sıralarıyla Guérin için de umuluyordu. Oysa kimsenin farkında olmadığı, Guérin’in burada kendini denizde balık gibi hissettiği idi.

Olan olmuştu.

Guérin herkesin midesini bulandıran bu denize dalarak, kendisiyle alay eden meslektaşlarının nefretine, türlü kötülükleri fitilleyecek bilinçdışı bir tikslenme duygusu da eklemişti.

İki yıl önce kırk yaşındayken, komiser olmak için girdiği sınavda birinci geldiğinde de aynı şekilde takdir görmemişti Guérin. Yine de o zamanlar meslektaşları, tuhaf yöntemlerine ve davranışlarına göz yumar, uzmanlığına saygı duyardı. Sık sık ortak mantığın ve klasik araştırma metodlarının dışına kayması yüzünden, takım çalışması yapması giderek zorlaşmış, kimse onunla çalışmak istemez olmuştu. Aradan geçen iki yılın sonunda ise kariyeri bitmiş, kendisi de tamamen dışlanmıştı. Tek yardımcısı, aklının kıt olduğu herkesçe bilinen biriydi.

DÜŞKÜNLER

ANTONIN VARENNE

Siyah beyaz ekranda çıırılçıplak genç bir adam kollarını havaya kaldırmış, yolun ortasında zikzaklar çizerek koşuyordu. Arabalar, motosikletler yolun ortasındaki adama çarpmamaya çalışarak aniden yön değiştiriyor, bazıları bariyerlere bindiriyordu. Adam, her yeri meydanda, yüzünde bir peygamber gülümsemesiyle önlerine fırlıyor, ekrandan duyulamayan çığlıklar atarak çıplak bedenini bu metal iskeletlere sunuyordu.

İntihar masası komiseri Guérin, Paris'te son zamanlarda meydana gelen bazı intiharların arasında kimselerin görmediği bir bağ olduğunu fark eder. Otoyolda çıırılçıplak soyunarak, vızır vızır geçen arabaların arasına dalan bir adam; doğa müzesinde, üst katlardan kendini devasa bir ispermeçet balinası iskeletinin üzerine atan bir diğeri ve şişlerle kendini delerek gösteri yapan Körfez Savaşı gazisi bir eroınman...

Bunların intihar değil de birbirine bağlı, planlı cinayetler olduğunu düşünen ve araştırmalarını bu yönde sürdüren Guérin'i hiçbir meslektaşı ciddiye almaz. Tek başına kalan Guérin, Paris'in yeraltı kulüplerinde, toplum dışı insanların arasında zorlu ve yıpratıcı bir takibe başlar.

Antonin Varenne 1973'te Paris'te doğdu. Aldığı felsefe eğitiminden sonra yazmaya başladı. Yazarın *Düşkünler* adlı kitabı 2009'da Michel-Lebrun Ödülü'nü aldı. Yazarın diğer romanları arasında *Le fruit de vos entrailles*, *Le gâteau mexicain* ve *Le Mur, le Kabyle et le Marin* sayılabilir.

Çeviren: Işıl Türkşen